

คู่มือการจัดการเรียนรู้
“การพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ”
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ฉบับทดลอง

- หน่วยสร้างสำนักและพัฒนาประโยชน์
จากเอกสารสิทธิบัตรเพื่อการวิจัยและพัฒนา (สสวพ.)
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- ต่อยอด ดอท คอม (www.toryod.com)
- สถาบันค้นคว้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ร่วมมือกับหน่วยสร้างสำนึกและพัฒนาประโยชน์ จากเอกสารสิทธิบัตรนานาชาติเพื่อการวิจัยและพัฒนา (สสวพ.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สถาบันค้นคว้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จัดทำคู่มือการจัดการเรียนรู้ “การพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ” เพื่อสนองเป้าหมายการจัดการศึกษาที่กำหนดให้ผู้เรียนมีความสมดุลทั้งความรู้ คุณธรรม เพื่อให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข

คู่มือการจัดการเรียนรู้ “การพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ” จัดทำขึ้นเพื่อให้สถานศึกษานำไปใช้ใน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หรือบูรณาการในสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ หรือเป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมโดยจัด กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางของคู่มือการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ การนำคู่มือนี้ไปใช้ให้ บรรลุเป้าหมายต่อผู้เรียน สถานศึกษาควรให้การสนับสนุน ส่งเสริมและพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้และมีทักษะการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพัฒนาการผู้เรียน ให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียน มีคุณลักษณะและคุณธรรมแห่งความสำเร็จตามเป้าหมายอย่างแท้จริง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ขอขอบคุณหน่วยสร้างสำนึกและพัฒนาประโยชน์ จากเอกสารสิทธิบัตรนานาชาติเพื่อการวิจัยและพัฒนา (สสวพ.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สถาบันค้นคว้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ที่ร่วมมือกันจัดทำคู่มือการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาชีวิต สู่ความสำเร็จ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือฉบับนี้จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้เป็น ผู้ประสบความสำเร็จมีคุณธรรมในการดำรงชีวิต และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขในโอกาสต่อไป

(นายสมเกียรติ บุญรอด)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1

9 พฤษภาคม 2552

สารบัญ

คำนำ	
บทที่ 1 ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้.....	1
ผังมโนทัศน์ สาระและผลการเรียนรู้.....	5
บทที่ 2 เทคนิคที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้.....	6
วิธีการจัดการเรียนรู้	12
บทที่ 3 กิจกรรมฝึกทักษะด้วยศาสตร์แห่งความสำเร็จ.....	14
บทที่ 4 การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา.....	17
การจัดหลักสูตร.....	17
การกำหนดเวลาเรียน.....	17
แนวคิดการจัดการเรียนรู้	18
แนวการจัดการเรียนรู้.....	19
การจัดสื่อและแหล่งเรียนรู้.....	20
การวัดและการประเมินผล.....	21
เกณฑ์การตัดสินผลการเรียน.....	21
การบริหารจัดการเรียนรู้.....	23
คณะผู้จัดทำ.....	25

บทที่ 1

ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้

การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมดุลทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม สามารถพัฒนาตนเองและร่วมมือกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ ตลอดจนดำรงความเป็นไทยในท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี ดังนั้นในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงกำหนดความมุ่งหมายและหลักการการจัดการศึกษา ไว้ดังนี้

1. การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
2. กระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง
3. การจัดการศึกษาเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง
4. การจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการกำหนดผลการเรียนรู้การศึกษาและจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา มีหลักการส่งเสริมผลการเรียนรู้วิชาชีพ ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น

การจัดการศึกษาให้บรรลุตามความมุ่งหมายและหลักการดังกล่าว ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ควรร่วมมือกัน ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนพัฒนาและฝึกฝนตนเองให้เกิดทักษะติดตัวไปตลอด

ชีวิต คู่มือการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ มุ่งเน้นกระบวนการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถดำเนินชีวิตไปสู่เป้าหมาย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยกำหนดสาระที่สำคัญจำแนกเป็น 7 กลุ่มสาระได้ ได้แก่ สาระที่ 1 คุณค่าและความสำเร็จในชีวิต สาระที่ 2 การสร้างแรงบันดาลใจสู่ความสำเร็จ สาระที่ 3 การกำหนดเป้าหมายชีวิตสู่ความสำเร็จ สาระที่ 4 การจัดทำแผนชีวิตสู่ความสำเร็จ สาระที่ 5 การดำเนินตามแผนชีวิตและพัฒนาแผนชีวิตสู่ความสำเร็จอย่างมีความสุข สาระที่ 6 การสร้างคุณลักษณะแห่งความสำเร็จอย่างยั่งยืน และสาระที่ 7 การสร้างทรัพย์สินทางปัญญาสู่ความสำเร็จ สาระเหล่านี้เป็นพื้นฐานของการพัฒนาตนเองสู่การประกอบอาชีพของผู้เรียนในอนาคต

ในการจัดการศึกษา วิชา การพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ สถานศึกษาควรมีการพัฒนาและสร้างครูให้มีความสามารถเฉพาะทางในการพัฒนาตนเอง ในการสอนให้ผู้เรียนได้ทำการพัฒนาตนเองสู่ความสำเร็จ อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการศึกษาที่ผ่านมา ยังไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนบางส่วนได้ตามความมุ่งหมายและหลักการการจัดการศึกษา ดังจะเห็นได้ว่า ผู้เรียนบางส่วนที่ประสบความสำเร็จทางวิชาการ เรียนเก่ง แต่ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความฟุ้งเฟ้อตามกระแสสังคม มีความเสี่ยงสูงที่จะไปเกี่ยวข้องกับอบายมุข บ้างติดเกม บ้างติดการพนัน บ้างมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่เหมาะสม ประพฤติตนไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม ในการจัดการศึกษาหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงต้องมีนโยบายเร่งรัด พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านผู้เรียนให้ได้มาตรฐาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ตระหนักถึงความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว จึงจัดทำ วิชา การพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ โดยมีแนวคิดหลัก คือ **มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจ มีพลังในตนเอง สามารถพัฒนาชีวิต ตามที่ตนคิด ตนชอบอย่างแท้จริง มีการตั้งเป้าหมายชีวิต จัดทำแผนชีวิต มุ่งมั่นปฏิบัติตามแผนชีวิต สู่ความสำเร็จ** ในด้านการเรียน ด้านสุขภาพกายและใจ ด้านครอบครัว ด้านการทำงาน และอาชีพเป้าหมาย ให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข และสร้างสรรค์สังคม

วิสัยทัศน์ วิชา การพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ มุ่งพัฒนาเยาวชนให้มีแรงบันดาลใจ มีพลัง มีความมุ่งมั่น มีความสุข ต่อการพัฒนาตนเองสู่ความสำเร็จอย่างเต็มศักยภาพ และสร้างสรรค์สังคม

โดยมีเป้าประสงค์ ให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ¹ ในชีวิต เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ รู้ทัน รู้นำโลก มีความคิดสร้างสรรค์ กระตือรือร้น มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะแห่งความสำเร็จ มีน้ำใจ สร้างสรรค์สังคม และดำรงตนในสังคมอย่างมีความสุข (¹ความสำเร็จ หมายถึง การบรรลุเป้าหมาย มีความสุข มีคุณธรรม และสร้างสรรค์สังคม)

กลยุทธ์สำคัญของ การพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ เพื่อสร้าง หล่อหลอม พัฒนา ให้ผู้เรียน เกิด คุณลักษณะแห่งความสำเร็จ เป็นคนดี คนเก่ง ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข และสร้างสรรค์สังคม ใช้ กลยุทธ์ ดังนี้

1. **เปลี่ยนเส้นทางชีวิตผู้เรียน** เปลี่ยนเส้นทางชีวิตด้วยการให้ผู้เรียนได้ กำหนดเป้าหมายชีวิต ให้ ตรงตามค่านิยมความชอบของตน ไปพร้อมๆ กับการจัดการเรียนการสอน เมื่อผู้เรียนมีเป้าหมาย ชีวิตที่ชัดเจน ตรงตามที่ตนชอบ และมีแผนปฏิบัติตนสู่ความสำเร็จแล้ว ครูผู้สอนจัดระบบดูแล ช่วยเหลือผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
2. **สร้างแรงบันดาลใจสู่ความสำเร็จ** ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมผู้เรียนให้เกิด แรงบันดาลใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ตรงกับเป้าหมายชีวิตของผู้เรียน ทำให้เกิดพลังใจในตนเอง มีความปรารถนาอย่างแรงกล้า มุ่งมั่น มีจิตใจจดจ่อ ปฏิบัติตนอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง ไม่ย่อท้อที่จะ ปฏิบัติตนสู่ความสำเร็จในเรื่องนั้นๆ

ผู้เรียน รู้ว่าอะไรดี รู้ว่าอะไรไม่ดี แต่บางคนไม่มีพลังใจที่เข้มแข็งพอที่จะต้านทานการยั่วยุ จากสิ่งที่ไม่ดี กลยุทธ์ที่จะให้ผู้เรียนทำดีก็คือ ครูผู้สอนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดพลังใจในตนเอง กล้าแข็งเพียงพอที่จะต่อต้านความซึ่เกียจ ต้านทานต่อสิ่งยั่วยุที่ไม่ดีต่างๆ การที่จะทำให้ผู้เรียน ปฏิบัติตนเป็นคนดี มีภูมิต้านทานต่อสิ่งแวดล้อมที่ยั่วยุ และเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จ ในชีวิต ต้องทำให้เกิดแรงบันดาลใจ เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิด มุ่งมั่นสู่ความสำเร็จใน ชีวิต มีพลังใจเข้มแข็ง

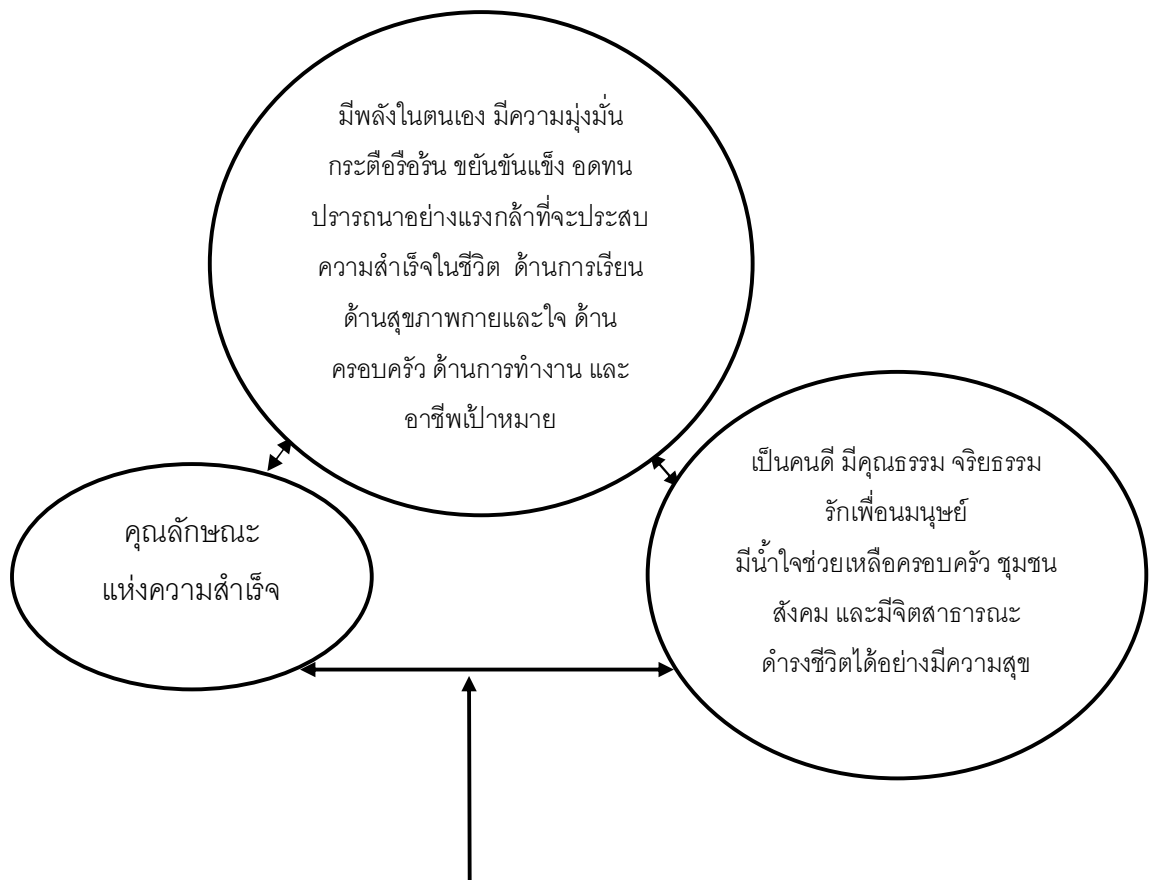
จุดเน้นการจัดการเรียนรู้ คือ การสร้างแรงบันดาลใจ การจัดเหตุการณ์แวดล้อม การสร้างสถานการณ์ แวดล้อม การสร้างสิ่งแวดล้อม ที่ทำให้ผู้เรียนคิดได้ ได้คิด เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิด สามารถตั้งเป้าหมาย ชีวิต และมุ่งมั่นปฏิบัติตนสู่ความสำเร็จในชีวิต โดยผู้สอนกำกับดูแลให้ผู้เรียนปฏิบัติตนตามแผนชีวิตสู่ ความสำเร็จตามคุณค่า ค่านิยมของตนเอง

การสร้างแรงบันดาลใจแก่ผู้เรียนนี้ ครูผู้สอนต้องจัดอย่างจริงจังต่อเนื่อง สม่ำเสมอ บ่มเพาะแรงบันดาลใจ สร้างพลังใจ ให้เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น ชัดเจนมากยิ่งขึ้นๆ จนนำสามารถนำพาชีวิตผู้เรียนสู่ความสำเร็จ

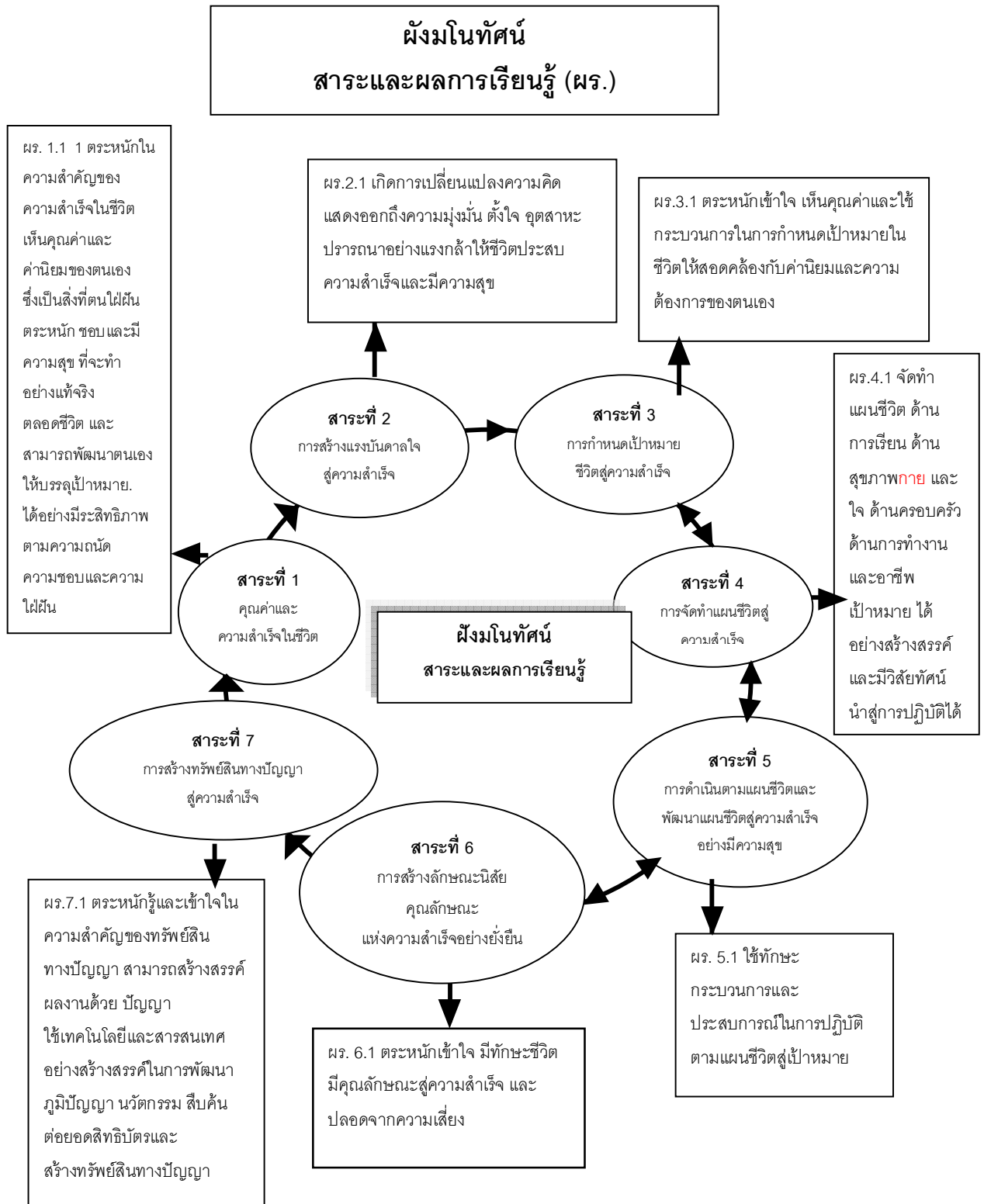
ในขณะเดียวกันผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ลักษณะนิสัยของผู้ที่ประสบความสำเร็จ ในชีวิต กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความมุ่งมั่นพัฒนาบุคลิกภาพของตน สร้างคุณลักษณะแห่งความสำเร็จของตน ด้วยการสร้างลักษณะนิสัยและปฏิบัติตน ตามแบบอย่างของผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิต

การวัดผลการเรียนรู้ เน้นการวัดผล ที่คุณลักษณะและคุณธรรม แห่งความสำเร็จของผู้เรียน 17 ประการ เป็นหลัก

คุณลักษณะของผู้เรียน วิชา การพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ มุ่งให้ผู้เรียนมีพลังในตนเอง มีความมุ่งมั่น กระตือรือร้น ขยันขันแข็ง อดทน ปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต ด้านการเรียน ด้าน สุขภาพกายและใจ ด้านครอบครัว ด้านการทำงาน และอาชีพเป้าหมาย โดยอาศัยคุณลักษณะและคุณธรรมแห่ง ความสำเร็จ 17 ประการ ดังผังภูมิ ดังนี้

คุณลักษณะและคุณธรรมแห่งความสำเร็จ 17 ประการ		
1. กำหนดเป้าหมายสำคัญที่แน่นอน	7. มีการควบคุมตนเอง	13. ใช้ความล้มเหลวเป็นบทเรียน
2. มีความเชื่อมั่นในตนเอง	8. ขยันขันแข็ง อดทน	14. มีความใจกว้าง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
3. มีนิสัยประหยัดอดออม	9. มีบุคลิกภาพที่ดี	15. รักเพื่อนมนุษย์
4. มีความคิดริเริ่มและการเป็นผู้นำ	10. มีความคิดถูกต้องเที่ยงตรง	16. ใช้กฎทองคำ อยากให้เขาทำอะไร ให้เรา ให้เราทำสิ่งนั้นกับเขาก่อน
5. มีจินตนาการ	11. มีจิตใจจดจ่อ	17. ไม่มีพฤติกรรมเสี่ยง และลักษณะนิสัยที่ไม่ดี
6. มีความกระตือรือร้น	12. มีความสามัคคี	

บทที่ 2

เทคนิคที่สำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จของผู้เรียน เพราะกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนมีทิศทางการพัฒนาตนเอง โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้กำกับ เป็นที่ปรึกษา เป็นผู้ให้แนวคิด ให้คำแนะนำ เพื่อการตัดสินใจของผู้เรียน ตามความแตกต่างของผู้เรียนเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่ม อย่างเหมาะสม ให้ผู้เรียนสามารถดำเนินการพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมาย ได้สำเร็จ เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีดังนี้

1. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ผู้เรียน ได้พัฒนาตนเองตามแนวทาง “การพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ” ควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน และการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียน
2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยนำเอาชีวิตจริงของผู้เรียนแต่ละคน และการดำเนินประจำวันจริงๆของผู้เรียน และกลุ่มผู้เรียน ทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน มาเป็นหลักในการ พัฒนาตนเอง
3. นำผลการดำเนินชีวิตจริง มาวิเคราะห์ ปรับปรุงพัฒนาแผนชีวิต และลงมือปฏิบัติสู่ความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง ค่อยๆ สะสมความสำเร็จจากความสำเร็จเล็กๆ จนเป็นความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ขึ้นเรื่อยๆ
4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพอย่างเต็มกำลัง ด้วยการให้โอกาสแสดงความสามารถ การยกย่องชมเชย และทำให้เกิดความภาคภูมิใจ การสร้างความภูมิใจเล็กๆ และพัฒนาสู่ความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่
5. จัดบรรยากาศการเรียนการสอนแบบปฏิสัมพันธ์ สร้างความเป็นกันเอง ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และสร้างความรู้สึกร่วมระหว่างผู้เรียน ให้รู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกัน เป็นทีมเดียวกัน ที่กำลังช่วยกันพัฒนาตนเอง และกลุ่มสู่ความสำเร็จ มีการตั้งเป้าหมายร่วม สร้างความรู้สึกร่วม และทำกิจกรรมร่วมคล้ายกับบรรยากาศการฝึกซ้อมเก็บตัวทีมฟุตบอล แต่เป็นการสร้างชีวิตจริง ของตนเองและกลุ่ม แทนที่จะเป็นการแข่งขันกีฬา
6. ในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนพัฒนาตนเอง ครูผู้สอน ต้องพัฒนาตนเอง โดยกระบวนการเดียวกันกับผู้เรียนพร้อมๆกันไปด้วย
7. สร้างบรรยากาศ ให้เป็นบรรยากาศที่เต็มไปด้วย ความรัก ความจริงใจ ความห่วงใย ความเอื้ออาทร ความเอาใจใส่ระหว่างผู้เรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้ที่อยู่ร่วมในสังคม

วิชา การพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ มีสาระตามลำดับ 7 สาระ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตั้งแต่ขั้นพื้นฐานสู่การพัฒนาที่สูงขึ้น อย่างต่อเนื่องตามลำดับดังนี้

สาระที่ 1 คุณค่าและความสำเร็จในชีวิต

คุณค่า ค่านิยมของแต่ละคน เป็นทิศทางชีวิตสำหรับผู้เรียน นำไปสู่อาชีพที่ดี ที่ทำให้ชีวิตของผู้เรียนแต่ละคนได้ทำในสิ่งที่มีความหมาย เป็นสิ่งที่ตนเองรัก ชอบ จนเกิดพลังภายในตนเอง พร้อมทั้งจะทุ่มเททั้งชีวิตเพื่อดำเนินชีวิต อย่างมีความสุข รู้จักแบ่งปัน ทำคุณประโยชน์ มีความภูมิใจในตนเอง รักเพื่อนมนุษย์ เป็นที่ชื่นชมของสังคม สะสมความสำเร็จจากเล็กๆ สู่ความสำเร็จที่ใหญ่ยิ่งขึ้น นำสู่ความสำเร็จในชีวิต ด้านการเรียน ด้านสุขภาพกายและใจ ด้านครอบครัว ด้านการทำงาน และอาชีพเป้าหมาย เน้นให้ผู้เรียน ได้ทราบ เรียนรู้ และเข้าใจ

1. แนะนำและใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้ผู้เรียน ได้ทราบ ขั้นตอนวิธีการ กระบวนการเรียนรู้ที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต ตามผังภูมิคุณลักษณะแห่งความสำเร็จ และผังมโนทัศน์สาระและผลการเรียนรู้ (ผร.) ทำให้ให้ผู้เรียนได้เข้าใจกระบวนการพัฒนาตนเองสู่ความสำเร็จในชีวิต ทั้งกระบวนการ เป็นพื้นฐานสำหรับเรียนและการลงมือปฏิบัติ เพื่อพัฒนาตนเองเชิงลึก ในบทต่อไป
2. อธิบายให้ผู้เรียนได้เข้าใจว่าการปฏิบัติตนง่ายๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในชีวิต คือ การศึกษาชีวิตผู้ประสบความสำเร็จระดับโลกหลายๆ คน ว่าเขาคิดอย่างไร รู้สึกอย่างไร มีลักษณะนิสัยอย่างไร ปฏิบัติตนอย่างไร แล้วลงมือกระทำตามแบบอย่างของผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตระดับโลก และระดับประเทศ อย่างจริงจัง
3. ได้เข้าใจความสำคัญของชีวิต ความสำคัญของการเป็นคนดี คุณลักษณะและคุณธรรมแห่งความสำเร็จ 17 ประการ การปลูกฝังตนให้ความเป็นคนดี พัฒนาลักษณะนิสัย และบุคลิกภาพ ตามอย่างผู้ประสบความสำเร็จในชีวิต รู้จักพัฒนาตนเองในการดำรงชีวิตจริงตามขั้นตอนในข้อ 1 ต่อไป

สาระที่ 2 การสร้างแรงบันดาลใจสู่ความสำเร็จ

การสร้างแรงบันดาลใจ จนเกิดพลังภายในตนเอง ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิด ทำให้เกิดเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ตัดสินใจแน่วแน่ที่จะยกระดับความสำเร็จในชีวิตของตนให้สูงยิ่งขึ้น และ/หรือ ได้ตัดสินใจที่จะลด ละ เลิก จากสิ่งไม่ดี ไม่เกียจคร้าน ตัดขาดจากพฤติกรรมเสี่ยงทั้งปวง หันไปดำเนินชีวิต ในทิศทางที่ดี ที่ถูกต้อง ที่ทำให้ชีวิตนี้ มีความหมาย มีความสุข นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และสร้างลักษณะนิสัยที่ดี ที่นำไปสู่ความสำเร็จในชีวิต และได้สร้างคนดี มีคุณธรรม สร้างสรรค์สังคมในที่สุด

เน้นการจัดการให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจ โดยการจัดประสบการณ์ การจัดเหตุการณ์ จัดบุคคล แวดล้อม จัดให้เพื่อนช่วยกันสร้างแรงบันดาลใจให้เพื่อน จัดสภาวะแวดล้อม สิ่งแวดล้อม การอ่านหนังสือที่ กระตุ้นจิตใจให้อยากประสบความสำเร็จ การดูสื่อที่ทำให้เกิดแรงบันดาลใจ การสัมภาษณ์ การเห็นตัวอย่างชีวิตจริง ของผู้ประสบความสำเร็จในชีวิต ความสำเร็จในอาชีพ ความสำเร็จในการทำงาน ความสำเร็จของผู้ได้รับการ ยกย่องเชิดชูของสังคม ในแง่มุมต่างๆ

สาระที่ 3 การกำหนดเป้าหมายชีวิตสู่ความสำเร็จ

กำหนดเป้าหมายชีวิต กำหนดทิศทางชีวิต ให้ตรงตามคุณค่า ค่านิยม ความใฝ่ฝันของแต่ละคน เพื่อก้าว สู่อาชีพที่ดี ที่ทำให้ชีวิตของแต่ละคนมีความหมาย ต้องตั้งเป้าหมายที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ตั้งเป้าหมายให้ไกล คิดให้ใหญ่ ไม่คิดเล็ก ไม่จำกัดอยู่กับ สถานภาพปัจจุบันของผู้เรียน ให้เขียนกำหนดรายละเอียดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร มีการแก้ไขเพิ่มเติมปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสม ชัดเจนและสมบูรณ์มากขึ้นตามช่วงเวลาและ ชั้นเรียน นำมาคิด อ่าน ทบทวน ท่องเป็นประจำ จนฝังอยู่ในจิตใต้สำนึกของตนเอง ทำให้มีความสามารถควบคุม พลังใจพลังชีวิต นำไปใช้ให้ถูกทิศทาง ได้แก่ เป้าหมายด้านการเรียน ด้านสุขภาพกายและใจ ด้านครอบครัว ด้าน การทำงาน และอาชีพเป้าหมาย

เน้นการให้ผู้เรียนได้สร้างความฝัน มีความใฝ่ฝัน อยากเป็นอะไรในอนาคต อยากประสบความสำเร็จ มีความก้าวหน้าถึงระดับใดในอนาคต โดยต้องไม่จำกัดอยู่กับสถานะภาพปัจจุบันของผู้เรียน เปิดมุมมองพลังความ ใฝ่ฝันของผู้เรียน โดยสมมุติว่าผู้เรียนมีตะเกียงวิเศษที่สามารถเนรมิตทุกสิ่งที่คุณเรียนต้องการได้ ให้ผู้เรียนได้รู้จัก ค้นหาตัวเอง รู้จักตัวเอง รู้จักความชอบของตัวเอง กำหนดสิ่งที่ตนเองรักตนเองชอบ ให้เด่นชัดขึ้น จนรู้ชัดว่า ตนเองรักอะไร ชอบอะไร

ในระดับชั้นเรียนที่สูงขึ้น ควรให้มีการตั้งเป้าหมายให้ ถึงระดับที่ว่าตนเองอยากประกอบอาชีพอะไรใน อนาคต เช่น เป็นหมอ เป็นวิศวกร เป็นทนายความ เป็นนักธุรกิจ หรือเป็นเจ้าของกิจการประเภทใด เป็นต้น

นอกจากกำหนดเป้าหมายชีวิต ทิศทางชีวิต แล้ว ให้ตั้งระดับความก้าวหน้าในชีวิตของตนเองอย่างทำ ทาย แนะนำให้ผู้เรียนตั้งเป้าระดับความสำเร็จ ในระดับสูง และท้าทาย โดยต้องไม่ผูกติดกับสภาพความเป็นอยู่ สติปัญญา และขีดความสามารถในปัจจุบันของผู้เรียน ดังจะเห็นตัวอย่างว่า เจ้าของกิจการใหญ่ ผู้ประสบ ความสำเร็จในชีวิตอย่างสูง จำนวนมาก ไม่ได้เป็นคนเรียนเก่ง จำนวนมากเติบโตมาจากเด็กยากจน ด้อยโอกาส ครูผู้สอนจึงต้องไม่ไปจำกัดความใฝ่ฝัน ความชอบของผู้เรียน ในการตั้งเป้าหมายชีวิต ปล่อยให้ผู้เรียนได้ ตั้งเป้าหมายชีวิต และระดับความสำเร็จได้อย่างอิสระ ครูแนะนำให้ผู้เรียนได้ตั้งเป้าหมายไว้สูงที่สุด เท่าที่ใจของ ผู้เรียนกล้าตั้งเป้าหมาย

การตั้งเป้าหมายให้ไกล ให้ยิ่งใหญ่ จะเป็นการท้าทายศักยภาพ และความสามารถของผู้เรียน จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียน มีพลังใจ ได้พัฒนาศักยภาพของตนเองเต็มที่ มีความพากเพียร พันฝ่า มุ่งมั่น ลงมือกระทำ และปฏิบัติตนสู่ความสำเร็จระดับสูงในอนาคตได้

ขณะนี้ยังไม่รู้ว่าตนเองอยากเป็นอะไร อยากประกอบอาชีพอะไรในอนาคต อาจเปิดทางเลือกของเป้าหมายชีวิตไว้หลายๆ อย่างได้ หรืออย่างกว้างๆ ก่อน เช่น อาชีพในสายวิทย์ สายศิลป์ แล้วค่อยๆ กำหนด แคลง ให้ชัดเจนขึ้น ค่อยลดจำนวนทางเลือกลง หรือเพิ่มทางเลือกใหม่ ปรับเปลี่ยนทิศทางชีวิตใหม่ ตั้งเป้าหมายชีวิตใหม่ได้

กรณีที่ผู้เรียนได้เกิดแรงบันดาลใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และพร้อมมุ่งมั่นทุ่มเทในชีวิตในทิศทางนั้นๆ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามความรัก ความชอบจริงๆ ของผู้เรียน ครูคอยให้ข้อมูล ชี้แนะ แนะนำ ลักษณะงาน ลักษณะอาชีพต่างๆ สำหรับเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจของผู้เรียนเท่านั้น

เมื่อผู้เรียน มีความมั่นใจ และมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเอง สู่ความสำเร็จในทิศทางชีวิตที่ตนเองชอบ และรักที่จะใช้ชีวิตทั้งชีวิตกับอาชีพ และ/หรือ ใช้ชีวิตความเป็นอยู่ในเรื่องนั้นๆ ครูและเพื่อนๆ คอยให้กำลังใจ แนะนำ ส่งเสริม ให้เพิ่มพูนความรู้ พัฒนาขีดความสามารถ และเพิ่มพูนศักยภาพ ด้านนั้นๆ อย่างเข้มข้น จริงจัง จนเกิดความสำเร็จเล็กๆ สะสมเป็นความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ขึ้นเรื่อยๆ ตามเป้าหมายชีวิต

เป้าหมายชีวิตของผู้เรียนให้ผู้เรียนแต่ละคน กำหนดเองได้โดยอิสระ ไม่มีอะไรผิดอะไรถูก เพราะอนาคตเป็นสิ่งไม่แน่นอน คนโง่ ยากจน ด้อยโอกาส ได้ประสบความสำเร็จในชีวิต มีชื่อเสียงระดับโลกมาแล้วจำนวนมาก ขอเพียงมีความมุ่งมั่น มีพลังใจ และมีเป้าหมายชีวิตที่ชัดเจนแน่นอนเท่านั้น

สาระที่ 4 การจัดทำแผนชีวิตสู่ความสำเร็จ

วิเคราะห์ตนเองถึงลักษณะการใช้ชีวิตปัจจุบันทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน จัดทำแผนชีวิต โดยนำเป้าหมายชีวิต ตามความชอบ ความใฝ่ฝันของตนเอง มาจัดทำและเขียนบันทึกออกเป็นแผนชีวิตด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการเรียน ด้านสุขภาพกายและใจ ด้านครอบครัว ด้านการทำงาน และอาชีพเป้าหมาย มีการปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติม ให้ชัดเจนและสมบูรณ์มากขึ้นตามช่วงเวลาและชั้นเรียน ของแผนชีวิตแต่ละด้วยมีการตั้งเป้าหมายย่อย กิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ โดยมีการจัดลำดับความสำคัญ ก่อนหลัง นำมาคิด ทบทวน เป็นประจำ ทั้งแผนชีวิตตนเองและแผนชีวิตกลุ่ม มีผู้รู้ ครู ผู้ปกครอง เพื่อน ช่วยคิด ช่วย แนะนำ และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

จัดการให้ผู้เรียนได้จัดทำแผนชีวิต พร้อมๆ กับการจัดการเรียนการสอน ทั้งแผนระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว มีเป้าหมายหลัก และเป้าหมายย่อยด้านต่างๆ มีแผนปฏิบัติการชัดเจนแน่นอน และกำหนดเวลาที่ จะบรรลุเป้าหมายนั้นๆ ให้ชัดเจน

สาระที่ 5 การดำเนินตามแผนชีวิตและพัฒนาแผนชีวิตสู่ความสำเร็จอย่างมีความสุข

การใช้ชีวิต อย่างมีความหมาย มีคุณธรรม มีความสุขอยู่กับปัจจุบัน สนุกกับชีวิต มีความภาคภูมิใจ มีความหวัง จิตใจจดจ่อ กระตือรือร้น มุ่งมั่น ลงมือปฏิบัติตามแผนชีวิต ด้านต่างๆ ตามลำดับความสำคัญ การขวนขวายหาโอกาส รู้จักสร้างโอกาสใหม่ๆ และนำโอกาสที่ดีเข้ามาในชีวิต สร้างสรรค์สิ่งที่ดี ให้แก่ชีวิต ตนเอง ครอบครัว สังคม ประมวลผลการกระทำและข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวันด้านต่างๆ และผลการปฏิบัติตามแผนชีวิตมาประเมิน ทบทวน พฤติกรรมที่ทำและหรือที่ไม่ได้ทำ และผลที่ได้รับ โดยเฉพาะเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสำคัญ หรือเมื่อมีเหตุการณ์สำคัญ หรือมีโอกาสำคัญๆ เข้ามาในชีวิต แล้วกลับไปปรับปรุงแผนชีวิตด้านต่างๆ ปรับปรุงลำดับความสำคัญของสิ่งที่ต้องลงมือกระทำตามแผนชีวิต สู่เป้าหมายชีวิต เพื่อสร้างชีวิตที่ดี ที่ประสบความสำเร็จ เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุขในการดำเนินชีวิต และทำคุณประโยชน์แก่สังคม

จัดการให้ การเรียนการสอนรายวิชา การพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จนี้ เป็นการนำเอาชีวิตจริงของผู้เรียนเป็นตัวตั้ง ให้นำใช้ในการพัฒนาชีวิตจริงของตนเอง การลงมือทำกิจกรรมต่างๆ ตามรายวิชานี้ มุ่งหวังที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชีวิตตนเองในทางที่ดีขึ้นจริงๆ เพื่อให้ชีวิตจริงประสบความสำเร็จ

เช่นการวางแผนการเรียน ให้นำวิชาที่เรียน ในภาคเรียนนั้นๆ จริงๆ มาวางแผนที่การเรียนเข้าใจและได้เกรดวิชานั้นๆ ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้สำหรับวิชานั้น และเป้าหมายคะแนนรวมของตนเองในภาคเรียนนั้นๆ และเป้าหมายคะแนนรวมของกลุ่ม

การวัดผลการศึกษา ในวิชานี้ เน้นการที่ได้พัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม ตามความมุ่งหมายและหลักการ การจัดการศึกษา โดยพิจารณาจากการปฏิบัติตน พฤติกรรม คุณลักษณะแห่งความสำเร็จ ลักษณะนิสัยของผู้เรียน ตลอดจนความก้าวหน้า และความสำเร็จที่เกิดขึ้น จากการเรียนรายวิชานี้ มากกว่าการวัดผลว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไร

สาระที่ 6 การสร้างคุณลักษณะและคุณธรรมแห่งความสำเร็จอย่างยั่งยืน

คุณลักษณะแห่งความสำเร็จ เป็นคุณสมบัติของผู้ประสบความสำเร็จในชีวิต ที่ต้องเกิดขึ้นในตัวผู้เรียนครบทุกรายการทุกชั้นปี เพื่อสร้างผู้เรียนที่ขึ้นรูปสมบูรณ์แบบตั้งแต่ชั้น ผร.1 ขึ้นมา โดยบางตัวอาจเด่นชัด ที่ต้องให้ความสำคัญมากในบางชั้นปี เป็นสิ่งที่ต้องสร้างให้เกิดขึ้นครบทุกหัวข้อจนกลายเป็นคุณสมบัติประจำตัวของผู้เรียน แต่ละข้อมีระดับมากน้อยหรือเด่นชัดแตกต่างกันตามตัวผู้เรียนแต่ละคน บางคนเด่นด้านหนึ่งแต่ด้อยอีกด้าน ต้องเสริมด้านที่ด้อยให้เด่นมากขึ้น จึงต้องมีการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะและคุณลักษณะแห่งความสำเร็จของแต่ละคนเมื่อต้นปี และอาจนำคุณสมบัติข้อที่ยังด้อยอยู่ของผู้เรียนคนนั้นๆ ไปพัฒนาให้เด่นขึ้น ในส่วนของแผนชีวิตด้วย และมีการประเมินระดับคุณลักษณะแห่งความสำเร็จตอนปลายปี

คุณลักษณะและคุณธรรมแห่งความสำเร็จ 17 ประการ ประกอบด้วย

1. กำหนดเป้าหมายสำคัญที่แน่นอน
2. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
3. นิสัยประหยัดอดออม
4. มีความคิดริเริ่มและการเป็นผู้นำ
5. มีจินตนาการ
6. มีความกระตือรือร้น
7. มีการควบคุมตนเอง
8. ขยันขันแข็ง อดทน
9. มีบุคลิกภาพที่ดี
10. มีความคิดถูกต้องเที่ยงตรง
11. มีจิตใจจดจ่อ
12. ความสามัคคี
13. ใช้ความล้มเหลวเป็นบทเรียน
14. มีความใจกว้าง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
15. รักเพื่อนมนุษย์ (รู้จักให้ความรัก และรับความรักจากผู้อื่น)
16. ใช้กฎทองคำ อยากให้เขาทำอะไรให้เรา ให้เราทำสิ่งนั้นกับเขาก่อน
17. ไม่มีพฤติกรรมเลียง และลักษณะนิสัยที่ไม่ดี

คุณลักษณะและคุณธรรมแห่งความสำเร็จ เป็นสิ่งที่ต้องพัฒนาให้เกิดขึ้น ทุกคุณลักษณะ ในทุกระดับชั้น ตั้งแต่ยังเป็นเด็กเล็ก ตามความเหมาะสมของวัย วัยเด็กเล็กเน้นการเป็นคนดี การทำความดี การควบคุมตนเอง รักเพื่อนมนุษย์ รู้จักใช้กฎทองคำ ในระดับชั้นเรียนที่สูงขึ้น เน้นความกระตือรือร้น ความคิดริเริ่มและการเป็นผู้นำ เป็นต้น

การปลูกฝังให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะและคุณธรรมแห่งความสำเร็จให้ครบทุกคุณลักษณะ ในทุกระดับชั้น เปรียบเหมือนการปั้นหุ่นมนุษย์ ต้องขึ้นรูปให้ครบทุกส่วนสัด ตั้งแต่เริ่มลงมือปั้น เมื่อขึ้นรูปทุกส่วนสัดพอเหมาะแล้ว ได้แก่ขึ้นรูป ลำตัว ศีรษะ แขน ขา แล้วค่อยๆ ปั้นแต่ง ให้เป็นรูปปั้นที่สมบูรณ์สวยงามให้มากยิ่งขึ้น การประเมินคุณลักษณะและคุณธรรมแห่งความสำเร็จก็ต้องประเมินให้ครบทุกคุณลักษณะ

ทั้งนี้เพราะหากผู้เรียนมีคุณสมบัติ ขาดไปเพียง 1 คุณลักษณะ เช่น ไม่มีความคิดถูกต้องเพียงตรง ชีวิตทั้งชีวิตก็ล้มเหลวได้ หรือเพียงไม่รู้จักควบคุมตนเอง เพียงประการเดียวชีวิตทั้งชีวิตก็มีโอกาสล้มเหลวได้ เป็นต้น

การปลูกฝังให้เกิดสิ่งเหล่านี้ ใช้กลยุทธ์ การจัดสิ่งแวดล้อมสำหรับชีวิตที่ดี ทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน การจัดการให้ผู้เรียนอยู่ในสิ่งแวดล้อมดีๆ อยู่ในหมู่คนดี ได้เห็นตัวอย่างที่ดี ได้เข้าใจว่าผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตอย่างสูง ล้วนแต่เป็นผู้มีคุณลักษณะแห่งความสำเร็จเหล่านี้ จะเป็นการปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดี สร้างคุณลักษณะแห่งความสำเร็จให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน โดยไม่จำเป็นต้องพร่ำสอนให้เหนื่อย การสอนโดยการพูดอย่างเดียว ไม่ทำตัวอย่างให้เห็นจริง เพราะอาจทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่าย และไม่ได้ผล

อนึ่ง การสร้างแรงบันดาลใจ ให้ผู้เรียนมีเป้าหมายชีวิต มีความมุ่งมั่น สู้อความสำเร็จ จะทำให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะและคุณธรรมแห่งความสำเร็จ 17 ประการนี้ เกิดขึ้นได้เอง เพราะการวางเป้าหมายชีวิต ได้ทำให้วิถีการดำรงชีวิต เดินไปในเส้นทางที่ดี ผู้เรียนได้อยู่สิ่งแวดล้อมดีๆ ก็จะพัฒนาคุณลักษณะที่ดี ไม่ไปข้องแวกกับสิ่งไม่ดี หรืออบายมุข ด้วยตนเองโดยอัตโนมัติ จึงไม่ต้องไปเสียเวลาแก้ไขปัญหาต่างๆ เพราะปัญหาไม่เกิด

สาระที่ 7 การสร้างทรัพย์สินทางปัญญาสู่ความสำเร็จ

ส่งเสริมการใช้ปัญญา ให้มีความสามารถสร้างสรรค์ผลงานด้วยปัญญา เช่น งานวรรณกรรม ดนตรี ฯลฯ มีความตระหนัก รู้ เข้าใจ ทรัพย์สินทางปัญญา รู้จักใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สืบค้นเอกสารสิทธิบัตรนานาชาติ ต่อยอดความคิด พัฒนานวัตกรรม

วิธีการจัดการเรียนรู้

วิชา การพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาตนเอง เน้นการจัดการเรียนรู้ ให้ผู้เรียน “เกิด” แรงบันดาลใจ สู้อความสำเร็จ มีเป้าหมายชีวิต แผนชีวิต และลงมือกระทำสู่ความสำเร็จ โดยนำชีวิตจริง จากการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียนมาพัฒนาตนเอง จึงเน้นการจัดกระบวนการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและลักษณะนิสัย จากการปฏิบัติจริงเป็นสำคัญ ไม่ใช่การจัดการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องที่เรียน วิชานี้จึงให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติจริงมากกว่าการให้เนื้อหาความรู้แก่ผู้เรียน

กระบวนการจัดการเรียนรู้ วิชา การพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ

1. การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน รู้เข้าใจ กระบวนการสู่ความสำเร็จในชีวิต ตามวงจรการสร้างความสำเร็จในชีวิต โดยให้ผู้เรียนเข้าใจภาพรวมของ วิธีการสร้างความสำเร็จในชีวิต รู้ว่าจะทำให้ตนเองประสบความสำเร็จในชีวิตได้อย่างไร ให้เข้าใจภาพรวมของสาระ วิชา การพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ

7 สาระ

2. จัดกระบวนการเรียนรู้ให้สามารถหาค่านิยมของผู้เรียนแต่ละคนออกมา ผู้เรียนได้รู้ว่า คุณค่า ค่านิยมของตนเอง ไปในทิศทางใด
3. จัดการเรียนรู้ให้สามารถ สร้างแรงบันดาลใจให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน กลุ่มเพื่อน
4. ดำเนินการให้ผู้เรียนจัดทำเป้าหมายชีวิต ระยะสั้น (1 ภาคการศึกษา) และระยะปานกลาง (4 ปี) และระยะยาว (ภาพชีวิตอนาคต 20 ปี)

บทที่ 3

กิจกรรมฝึกทักษะด้วยศาสตร์แห่งความสำเร็จ

การพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนต้องหมั่นจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ เพื่อส่งเสริมประสบการณ์ สร้างความเข้มแข็ง มีจิตใจมุ่งมั่น ที่จะประพฤติ ปฏิบัติตน สู่ความสำเร็จ กิจกรรมฝึกทักษะด้วยศาสตร์แห่งความสำเร็จ เป็นกิจกรรมที่ครูผู้สอน ควรจัดสรรให้ผู้เรียน ดังนี้

1. **การปลูกฝังความดี** ให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ลักษณะของกิจกรรมมีดังนี้

- กิจกรรมที่ชี้ให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการเป็นคนดี
- กิจกรรมที่ชี้ให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการมีความสุขทางใจ ความสำคัญการมีความสุขอยู่กับปัจจุบัน การทำจิตใจให้มีความสุข สงบ รู้จักสังสรรค์ของชีวิต
- กิจกรรมที่ชี้ให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการมีความรัก ให้ความรัก ได้รับความรัก และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ที่โรงเรียน และที่บ้าน
- กิจกรรม “กฎทองคำ” กระทำกับผู้อื่น อย่างที่เราอยากให้เรากระทำกับเรา เช่น อยากได้รับความรักจากผู้อื่น ก็ต้องให้ความรักแก่เขาก่อน อยากให้เขาเอาใจใส่ดูแลเรา เราก็เอาใจใส่ดูแลเขาก่อน เป็นต้น

2. **การจุดประกายความคิด** ให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของความสำเร็จในชีวิต จากการวิเคราะห์ชีวิตตนเอง เพื่อน ครอบครัว และผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิต ให้ครูผู้สอนแต่ละระดับชั้น ร่วมกับผู้เรียน เลือกรายกิจกรรมที่เหมาะสม จากตัวอย่างกิจกรรมเหล่านี้ และ/หรือ ร่วมกันคิดกิจกรรมอื่นๆ ที่เหมาะสมกับชั้นเรียน ที่ผู้เรียนมีความสนใจร่วมกัน

2.1 **กิจกรรมการรู้จักตนเอง** วิเคราะห์ตนเอง รู้จักค่านิยมของตนเอง ความรัก ความชอบ สถานะของตนเอง

2.1.1 การวิเคราะห์การดำเนินชีวิตตนเองที่ผ่านมาด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการเรียน ด้านครอบครัวฯ ว่าเป็นอย่างใด ด้วยตนเอง และอนาคตจะเป็นอย่างไร หากดำเนินชีวิตตามแบบเดิมๆ เช่น อดีตที่ผ่านมา

2.1.2 วิเคราะห์ลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ พฤติกรรมของตนเอง ด้วยตนเอง โดยเพื่อนๆ ครู และผู้ปกครอง ให้ทราบลักษณะจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข

2.2 **กิจกรรมการวิเคราะห์เพื่อนๆ และบุคคลรอบข้างทั่วไป** แต่คนมีลักษณะนิสัย แตกต่างกันไปอย่างไร ใครมีจุดดี จุดเด่นอะไรอย่างไร ใครประสบความสำเร็จเรื่องอะไรบ้าง มีใครมีปัญหาเรื่องอะไรบ้าง และมี

ช่องทางที่จะชี้แนะ แนะนำให้เพื่อนคนนั้นๆ ปรับปรุงตนเองได้อย่างไรบ้าง ที่จะไม่กระทบต่อความรู้สึกของเขา และได้รับการยอมรับ และในที่สุดนำไปสู่การปรับปรุงลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของเพื่อนๆ โดยเฉพาะแต่ละคนในกลุ่มที่ร่วมสร้างความสำเร็จ

2.3 กิจกรรมการวิเคราะห์ชีวิตครอบครัว การใช้ชีวิตในครอบครัว และบุคคลในครอบครัว แต่คนมีลักษณะนิสัยเป็นอย่างไร แตกต่างกันอย่างใด ใครรักใครชอบอะไร รู้สึกอย่างไรต่อเรา มีความต้องการอะไรจากเรา ใครมีจุดดี จุดเด่นอะไรอย่างไร ใครประสบความสำเร็จเรื่องอะไรบ้าง มีใครมีปัญหาเรื่องอะไรบ้าง และช่องทางที่จะชี้แนะ แนะนำให้ผู้นั้นๆ ปรับปรุงตนเองได้อย่างไรบ้าง ที่จะไม่กระทบต่อความรู้สึกของเขา และได้รับการยอมรับ และในที่สุดนำไปสู่การปรับปรุงลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของตัวเอง และบุคคลในครอบครัว ร่วมกันสร้างครอบครัวที่มีแต่ความสุข ความเจริญ โดยตัวเราทำตัวเป็นแบบอย่าง และเป็นผู้นำในการสร้างสรรค์สิ่งดีๆ ให้เกิดแก่ครอบครัว วิเคราะห์ถึงระดับที่เราต้องทำตัวอย่างไร ควรทำอะไร ควรใช้ชีวิตกับครอบครัวอย่างไร

2.4 กิจกรรมการวิเคราะห์ชีวิตของบุคคลตัวอย่าง ที่ผู้เรียนรู้จัก/หรือได้ศึกษาค้นคว้ามา ที่ประสบความสำเร็จในชีวิต ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข เป็นที่นับถือรักใคร่ เป็นที่ยกย่องของสังคม และเปรียบเทียบลักษณะการใช้ชีวิตของเรากับบุคคลตัวอย่าง ความแตกต่างของอนาคต ความก้าวหน้าของเรา เมื่อเทียบกับบุคคลตัวอย่าง

ตัวอย่างกิจกรรม ให้ผู้เรียนเลือกบุคคลตัวอย่างที่ผู้เรียนรู้จัก รักและชอบมาศึกษา อาจศึกษาจากชีวิตจริง โดยการสัมภาษณ์ การสอบถามผู้รู้ การอ่านหนังสือ การดูสื่อ การค้นคว้าชีวิตประวัติของบุคคลนั้นๆ แล้ววิเคราะห์ว่า จุดเด่นที่ทำให้เขาประสบความสำเร็จนั้นเกิดจากอะไร และเขามีคุณลักษณะแห่งความสำเร็จประการใดบ้าง มากน้อยเพียงไร นำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3. กิจกรรมการพัฒนาชีวิตกลุ่ม สร้างกลุ่มพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ (LIFE SUCCESS GROUP : LISEG) เป็นกลุ่มความร่วมมือ เพื่อร่วมกันพัฒนาชีวิตตนเองร่วมกันทั้งกลุ่ม ทั้งด้านการเรียน ครอบครัว และด้านอื่นๆ

3.1 จัดตั้งกลุ่มพัฒนาชีวิต เป็นกลุ่มเพื่อนๆ ที่ร่วมมือช่วยเหลือกันพัฒนาชีวิตของบุคคลในกลุ่ม และอาจขยายไปถึงบุคคลเป้าหมายผู้ที่มีความสำคัญยิ่งต่อเพื่อนในกลุ่ม

ให้ผู้เรียนเลือกเพื่อนๆ ที่สนิทสนมกัน เข้าใจกัน จัดกันตั้งกลุ่มกันเอง กลุ่มละ 7-8 คน จากเพื่อนร่วมชั้นเรียน หรือเพื่อนร่วมโรงเรียน หรือเพื่อนร่วมกิจกรรมที่มีความสนใจร่วมกัน เช่นกลุ่มผู้เรียนที่สนใจเติบโตเป็นนักธุรกิจ กลุ่มที่สนใจเป็นวิศวกร

จัดการเรียนการสอนกลุ่มนี้ ได้ดำเนินกิจกรรมร่วมกัน ทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน เป็นระยะเวลาอย่างน้อยหนึ่งภาคเรียน

3.2 การจัดทำ “โครงการพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ” ให้ผู้เรียนรวมกลุ่มกันจัดทำโครงการพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ โดยเลือกประเด็นที่มีความสำคัญและมีความสนใจร่วมกัน เช่น กลุ่มพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ กลุ่มพัฒนาทักษะคณิตศาสตร์ กลุ่มติววิชาเรียน เลิกเล่นเกมส์ หรือโครงการอื่นๆ ที่ครูและผู้เรียนช่วยกันคิดช่วยกันทำ เป้าหมายโครงการเน้นที่การพัฒนาตนเอง เพื่อน และครอบครัว ให้ประสบความสำเร็จ และความสำเร็จในชีวิต สามารถวัดได้ว่า แต่ละคนในกลุ่มหรือบุคคลเป้าหมาย มีการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นที่จุดไหน ทั้งนี้ต้องระวังอย่าไปทำโครงการอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชีวิตตนเอง เพื่อน และครอบครัว สู่ความสำเร็จ

4. กิจกรรมการสร้างแรงบันดาลใจให้ตนเอง เพื่อน ครอบครัว และบุคคลรอบข้าง ให้ครูร่วมกับผู้เรียนเลือกกิจกรรมที่เหมาะสม จากตัวอย่างกิจกรรม ต่อไปนี้ และ/หรือ ร่วมกันคิดกิจกรรมอื่นๆ ที่เหมาะสมกับชั้นเรียน ที่ผู้เรียนมีความสนใจร่วมกัน

- 4.1 การอ่านหนังสือที่สร้างแรงบันดาลใจ และหนังสือพัฒนาตนเอง พัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง
- 4.2 กิจกรรมการดูสื่อ และการจัดทำสื่อ ที่สร้างแรงบันดาลใจ สื่อพัฒนาตนเอง พัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ ที่บริเวณโรงเรียน ในห้องเรียน และที่บริเวณบ้าน ห้องนอน และการจัดกิจกรรม/ทัศนศึกษาออกสถานที่ แล้วร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 4.3 กิจกรรมการจัดสภาพแวดล้อมที่สร้างแรงบันดาลใจ
  - 4.3.1 การจัดกิจกรรมที่สร้างแรงบันดาลใจ
  - 4.3.2 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เล่าสู่กันฟัง
- 4.4 กิจกรรมการสร้างแรงบันดาลใจให้เพื่อน การช่วยเหลือเพื่อนพัฒนาตนเอง พัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ
- 4.5 กิจกรรมการสร้างแรงบันดาลใจให้บุคคลในครอบครัว การช่วยเหลือครอบครัวพัฒนาชีวิตครอบครัว พ่อแม่พี่น้องญาติและผู้ใกล้ชิดสู่ความสำเร็จในชีวิต มีการกำหนดบุคคล/กลุ่มบุคคล เป้าหมายให้ชัดเจน

5. กิจกรรมการกำหนดสิ่งที่ตนเองรัก ชอบ อยากทำเป็นอาชีพ เมื่อจบการศึกษา อาจเริ่มจากกว้างๆ มีหลายทางเลือก หลายอาชีพ จากกลุ่มประเภทของอาชีพ หรือลักษณะอาชีพ เช่น อาชีพสายวิทยาศาสตร์ สายศิลปศาสตร์ กลุ่มอาชีพอิสระ เจ้าของกิจการ นักธุรกิจ ค้าขาย แล้วค่อยๆ ชัดเจนยิ่งขึ้น เมื่อเวลาผ่านไป จนในที่สุด ได้ตกลงเลือกทิศทางชีวิต และอาชีพเป้าหมาย เช่น วิศวกร แพทย์ นักกฎหมาย เป็นต้น

- 5.1 กิจกรรมการกำหนดทิศทางชีวิต
- 5.2 กิจกรรมการตั้งเป้าหมายชีวิต

บทที่ 4

การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

การจัดการเรียนรู้ วิชา การพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการได้ตามความเหมาะสม โดยมีแนวทางสำหรับพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

การจัดหลักสูตร

การจัดหลักสูตร วิชา การพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ ต้องจัดให้ผู้เรียนเรียนให้ครบทั้ง 7 สาระ และครบผล การเรียนรู้ของทุกสาระ โดยมีแนวทางการจัดเป็น 2 แนวทาง ดังนี้

1. **บูรณาการกับสาระการเรียนรู้** 8 กลุ่มสาระ จัดให้ผู้เรียน เรียนรู้ได้ทั้ง 3 ระดับ ดังนี้
  - 1.1 ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6)
  - 1.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3)
  - 1.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6)
2. **จัดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน** จัดให้ผู้เรียน เรียนรู้ได้ทั้ง 3 ระดับ ดังนี้
  - 2.1 ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6)
  - 2.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3)
  - 2.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6)

การกำหนดเวลาเรียน

วิชา การพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ กำหนดเวลาเรียนขั้นต่ำให้ผู้เรียนมีเวลาเรียน ดังนี้

1. **ระดับประถมศึกษา** มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมงต่อปี
2. **ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น** มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน
3. **ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย** มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน

สถานศึกษาสามารถเพิ่มเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและจุดเน้น ให้เหมาะสม ตามบริบทของ
สถานศึกษาและสภาพผู้เรียน

แนวความคิดจัดเรียนรู้

วิชา การพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ มีความเชื่อ ในด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองของผู้เรียน ดังนี้

1. ผู้เรียนทุกคนมีศักยภาพ ในการเรียนรู้ สามารถพัฒนาตนเองให้ประสบความสำเร็จอย่างสูงสุดได้
2. การจัดการเรียนการสอน และการจัดสภาวะแวดล้อม ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจ
เกิดพลังในตนเอง เป็นพลังใจที่เข้มแข็ง มุ่งพัฒนาตนเองสู่ความสำเร็จ เป็นจุดสำคัญที่จะ
เปลี่ยนแปลงชีวิตผู้เรียนสู่ความสำเร็จ ทำให้เกิดเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่สร้างสรรค์
เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และต่อสังคมมากยิ่งขึ้น
3. การตั้งเป้าหมายชีวิตสู่ความสำเร็จ จัดทำแผนชีวิตสู่ความสำเร็จ และลงมือกระทำการพัฒนา
ตนเอง โดยใช้ชีวิตจริงของผู้เรียนเป็นตัวตั้ง ไปพร้อมกับการจัดการเรียนการสอน เป็นการกำหนด
เส้นทางชีวิตของผู้เรียน ให้มุ่งไปสู่ความสำเร็จ และเป็นกลยุทธ์ที่ช่วยให้ผู้เรียนไม่ไปใช้ชีวิต
ในทางที่ไม่ดี ทำให้ไม่จำเป็นต้องตามแก้ปัญหาของผู้เรียน เพราะปัญหาไม่เกิด เนื่องจากผู้เรียน
ใช้ชีวิตคนละเส้นทาง ปัญหาต่างๆที่เคยมีก็จะหมดไปเองโดยไม่ต้องคอยตามแก้ปัญหาเหล่านั้น
เลย
4. วิธีการง่ายๆ ที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต คือ การเรียนรู้ เข้าใจชีวิต และดำเนินชีวิตตาม
แบบอย่างผู้ประสบความสำเร็จในชีวิต
5. การโปรแกรมสมอง ปลุกฝังความคิด ความเชื่อแก่น ในสิ่งที่ดี ที่ประสบความสำเร็จ จนผู้เรียนคิด
และเชื่อจริงๆว่าตนเองเป็นเช่นนั้น ก็จะปฏิบัติตามตามความคิดนั้น และนำสู่ความสำเร็จในชีวิต
6. การที่ผู้เรียนได้พัฒนาชีวิตจริง ปฏิบัติจริงตามความสนใจ และเต็มศักยภาพ ควบคู่กับการปลุกฝัง
คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม รู้จักรักตนเองและรักเพื่อนมนุษย์ มีน้ำใจช่วยเหลือครอบครัว
และสังคม จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความมุ่งมั่นพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ
7. การเรียนรู้อย่างมีความสุขภายใต้บรรยากาศการเรียนรู้ที่อบอุ่นและเป็นกัลยาณมิตร ระหว่างครู
และผู้เรียน การช่วยเหลือร่วมมือซึ่งกันและกันของผู้เรียน จะส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถจุด
ประกายความคิด ความรับผิดชอบ เกิดความมุ่งมั่นมุ่งสู่ความสำเร็จในชีวิตได้

8. ในการพัฒนาตนเองสู่ความสำเร็จ ผู้เรียนต้องสามารถพัฒนาตนเองให้มีทักษะการมองตนเอง รู้ตนเอง ค้นพบตนเอง รู้ความใฝ่ฝันของตนเอง จัดทำแผนชีวิตและปฏิบัติตามแผนชีวิตได้ตามเป้าหมาย
9. การสร้างทักษะผู้เรียนให้คิดได้ ได้คิด คิดเป็น คิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการ มีความกระตือรือร้น ควบคุมตนเอง มีทักษะชีวิตและใช้ปัญญาในการแก้ปัญหาผู้เรียนจะสามารถพัฒนาตนเองสู่ความสำเร็จได้
10. ภายใต้อะบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยใช้ศิลปะ และสุนทรียภาพ เพื่อเป็นทางเลือกในการพัฒนาผู้เรียนตามความเหมาะสมกับความถนัด และความสนใจ จะสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ตามลำดับ ในแต่ละช่วงเวลา
11. สื่อ นวัตกรรม แหล่งเรียนรู้ เครื่องมือการเรียนรู้ และภูมิปัญญา จะช่วยสร้างองค์ความรู้ ให้ผู้เรียนเกิดความตระหนัก ความมุ่งมั่น ในการพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ
12. การจัดการเรียนรู้แบบองค์รวม เน้นการบูรณาการ การใช้ ICT การจัดการความรู้ การเชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ตามความเป็นจริง จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข
13. การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับหลักจิตวิทยาพัฒนาการและธรรมชาติของผู้เรียน
14. การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยการขยายเครือข่ายการเรียนรู้สู่ชุมชน บ้าน วัด และองค์กรหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน จะช่วยพัฒนาผู้เรียนสู่ความสำเร็จทั้งด้านการเรียน ด้านสุขภาพกายและใจ ด้านการทำงาน และอาชีพเป้าหมาย

แนวการจัดการเรียนรู้

1. บูรณาการคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะแห่งความสำเร็จในชีวิต 17 ประการ ในการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
2. จัดการเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมทั้งในและนอห้องเรียน ที่ทำให้เกิดแรงบันดาลใจ สู่ความสำเร็จ และเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้เรียน สู่ความสำเร็จ
3. จัดการให้ผู้เรียน ได้มีแผนพัฒนาชีวิตตนเอง สู่ความสำเร็จ และมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง แผนพัฒนาชีวิตตนเองไปพร้อมๆ กับการจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลง

พฤติกรรมและลักษณะนิสัยของผู้เรียนที่นำสู่ความสำเร็จ มากกว่าการเน้นที่เนื้อหาความรู้ที่ผู้เรียนได้รับ

4. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน การจัดทำแผนพัฒนาชีวิตกลุ่ม และการดำเนินกิจกรรมตามแผนชีวิตกลุ่มให้บรรลุเป้าหมาย
5. ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ และเหมาะสมกับวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมไทย
6. ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น กระบวนการให้ความรักและได้รับความรักจากครอบครัว เพื่อนและสังคม กระบวนการสร้างค่านิยม กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการกลุ่ม กระบวนการสร้างความตระหนัก กระบวนการคิด กระบวนการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม เป็นต้น ในการส่งเสริมผู้เรียน ให้พัฒนาตนเองตามแผนชีวิต และเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และเรียนรู้ด้วยความสุข
7. ใช้ศาสตร์ ศิลป์ และสุนทรียภาพ ในการพัฒนาผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จเป็นลำดับในแต่ละช่วงเวลา ตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ หรือตามความมุ่งหวังและความใฝ่ฝัน
8. จัดการเรียนรู้แบบองค์รวม และการบูรณาการการเรียนรู้สู่ชีวิตจริง และนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข
9. ใช้ ICT เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ และสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน
10. จัดการเรียนรู้โดยภูมิปัญญา เครือข่าย และการขยายเครือข่ายการพัฒนาตนเองสู่ชุมชน บ้าน วัด องค์กร หน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน ให้มีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียนสู่ความสำเร็จทั้งด้านการเรียน ด้านสุขภาพกายและใจ ด้านการทำงาน และอาชีพเป้าหมาย

การจัดสื่อและแหล่งเรียนรู้

1. รวบรวม จัดหมวดหมู่ จัดระบบการเก็บรักษา และการใช้สื่อการเรียนรู้ การพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จของผู้เรียน
2. มีเครือข่าย แหล่งเรียนรู้ สถานประกอบการ หน่วยงาน องค์กรภาครัฐและเอกชน ตลอดจนภูมิปัญญาต่างๆ ให้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จของผู้เรียน
3. จัดหาและส่งเสริมการพัฒนาสื่อเพื่อพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จของผู้เรียน
4. ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาสื่อนวัตกรรม คณะทำงานเรียนรู้เพื่อพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จของผู้เรียน
5. นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินการเกี่ยวกับสื่อ การใช้สื่อ และแหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่ความสำเร็จ

การวัดและการประเมินผล

1. วัดและประเมินผลพฤติกรรมกรปฏิบัติตนตามคุณลักษณะและคุณธรรมแห่งความสำเร็จของผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. การประเมินคุณลักษณะของผู้เรียน ให้ดำเนินการ ประเมินตนเองและประเมินโดยผู้เกี่ยวข้อง
3. จัดให้มีการประเมินผลความก้าวหน้า และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ตามผลการเรียนรู้ ให้ครอบคลุมพฤติกรรมที่มุ่งสู่ความสำเร็จทุกด้าน ประกอบด้วย ด้านการเรียน ด้านสุขภาพกายและใจ ด้านครอบครัว ด้านการทำงาน และอาชีพเป้าหมาย
4. ประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับผลการเรียนรู้และการแสดงออกของผู้เรียน และกลุ่มผู้เรียน
5. บูรณาการการวัดและประเมินผลควบคู่กับการจัดการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และกลุ่มผู้เรียน
6. ส่งเสริมให้ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์ วิธีการวัดและประเมินผล
7. นำข้อมูล/ผลจากการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลสำคัญในการวางแผนและปรับปรุงกิจกรรมการเรียน การสอนของครู กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จของผู้เรียน

เกณฑ์การตัดสินผลการเรียน

ผู้เรียนทุกชั้นปีต้องผ่านการตัดสินผลการเรียนตามเกณฑ์ ดังนี้

1. มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียน วิชา พัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ
2. ได้รับการประเมินทุกผลการเรียนรู้และผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนด
3. มีคุณลักษณะและคุณธรรมแห่งความสำเร็จ 17 ประการ ตามจำนวนที่สถานศึกษากำหนด
4. มีพัฒนาการและ/หรือมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น
5. ผ่านเกณฑ์การประเมิน ผลการเรียนรู้ 7 ผลการเรียนรู้

สาระ	ผลการเรียนรู้
<p><u>สาระที่ 1</u> คุณค่าและ ความสำเร็จในชีวิต</p>	<p>1.1 ตระหนักในความสำคัญของความสำเร็จในชีวิต เห็นคุณค่า ค่านิยมของตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้เรียนใฝ่ฝันตระหนัก ชอบ และมีความสุขที่จะทำอย่างแท้จริงตลอดชีวิต และสามารถพัฒนาตนเองให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามความถนัด ความชอบ และความใฝ่ฝัน</p>
<p><u>สาระที่ 2</u> การสร้างแรงบันดาลใจสู่ความสำเร็จ</p>	<p>2.1 เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิด แสดงออกถึงความ มุ่งมั่น ตั้งใจ ขยันขันแข็ง อุตสาหะ ปรารถนาอย่างแรงกล้าให้ชีวิตประสบความสำเร็จ และมีความสุข</p>
<p><u>สาระที่ 3</u> การกำหนด เป้าหมายชีวิตสู่ ความสำเร็จ</p>	<p>3.1 ตระหนัก เข้าใจ เห็นคุณค่า และสามารถกำหนดเป้าหมายในชีวิต กับค่านิยมและความต้องการของตนเองได้</p>
<p><u>สาระที่ 4</u> การจัดทำแผนชีวิตสู่ ความสำเร็จ</p>	<p>4.1 จัดทำแผนชีวิต ด้านการเรียน ด้านสุขภาพกายและใจ ด้านครอบครัว ด้านการทำงาน และอาชีพเป้าหมาย ได้อย่างสร้างสรรค์ และมีวิสัยทัศน์ นำสู่การปฏิบัติได้อย่างสร้างสรรค์</p>
<p><u>สาระที่ 5</u> การดำเนินตามแผน ชีวิตและพัฒนาแผน ชีวิตสู่ความสำเร็จ อย่างมีความสุข</p>	<p>5.1 ใช้ทักษะ กระบวนการ และประสบการณ์ในการปฏิบัติตามแผนชีวิตสู่เป้าหมายชีวิต</p>
<p><u>สาระที่ 6</u> การสร้าง คุณลักษณะและ คุณธรรมแห่ง ความสำเร็จ</p>	<p>6.1 ตระหนัก เข้าใจ มีทักษะชีวิต และมีคุณลักษณะของผู้เรียน</p>
<p><u>สาระที่ 7</u> การสร้างทรัพย์สิน ทางปัญญาสู่ ความสำเร็จ</p>	<p>7.1 มีปัญญา ตระหนัก รู้คุณค่าของปัญญา และทรัพย์สินทางปัญญา สามารถสืบค้นสิทธิบัตร และต่อยอดสร้างทรัพย์สินทางปัญญา</p>

6. เกณฑ์การประเมินในแต่ละผลการเรียนรู้ กำหนดระดับคุณภาพ 4 ระดับ ดังนี้
ดีมาก	หมายถึง มีผลการประเมินผลการเรียนรู้	ร้อยละ	80	ขึ้นไป
ดี	หมายถึง มีผลการประเมินผลการเรียนรู้	ร้อยละ	70 - 79	
พอใช้	หมายถึง มีผลการประเมินผลการเรียนรู้	ร้อยละ	60 - 69	
ปรับปรุง	หมายถึง มีผลการประเมินผลการเรียนรู้	ต่ำกว่าร้อยละ	60	
7. ผลการเรียนรู้มีจำนวนทั้งสิ้น 7 ผลการเรียนรู้ ผู้เรียนต้องผ่านผลการเรียนรู้ จำนวน 7 ผลการเรียนรู้ ส่วนผลการเรียนรู้ที่ 4.1 และ 5.1 ต้องมีผลการประเมินไม่ต่ำกว่าระดับดี

การบริหารการจัดการเรียนรู้

- กำหนดการใช้วิชา พัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา โดยกำหนดให้บูรณาการกับสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมหรือเป็นวิชากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจในการใช้สาระการเรียนรู้วิชา การพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ แก่บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
- จัดหาหรือพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะการจัดการเรียนการสอน ตามสาระการเรียนรู้วิชา พัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ
- เตรียมความพร้อมของสื่อ สภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อการจัดการเรียนรู้ ตามสาระการเรียนรู้วิชา พัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ
- ดำเนินการใช้หลักสูตรให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ พันธกิจ ผลการเรียนรู้ จุดประสงค์ การเรียนรู้ และแนวทางการจัดการเรียนการสอน
- ระดมทรัพยากร แสวงหาความร่วมมือจากชุมชน ผู้ปกครอง และองค์กร หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารหลักสูตรให้บรรลุผลตามเป้าหมาย
- วิจัยและพัฒนา สาระการเรียนรู้วิชา การพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ
- นิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผล และปรับปรุงการใช้สาระการเรียนรู้วิชา พัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ การจัดการเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรการพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จของผู้เรียน กลุ่มผู้เรียน ชั้นเรียน ระดับชั้น และระดับโรงเรียน

9. จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงผลงาน รายงานผล และเผยแพร่ความสำเร็จของการใช้สาระการเรียนรู้ วิชา การพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ
10. ยกย่องเชิดชูเกียรติ ผู้เรียน ครูผู้สอน และผู้บริหาร ที่มีผลงานประสบความสำเร็จ และผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหลักสูตร การใช้หลักสูตร และการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาสาระการเรียนรู้วิชา การพัฒนาชีวิตสู่ความสำเร็จ

คณะผู้จัดทำ

1. คณะที่ปรึกษา

1.1 นายสมเกียรติ บุญรอด	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1
1.2 นายสุรัตน์ ศรีดาเดช	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1
1.3 นายสมศักดิ์ ทองรุ่ง	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1
1.4 นางสมลักษณ์ พรหมมีเนตร	หัวหน้ากลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1

2. คณะวิชาการ /ที่ปรึกษาวิชาการ/คณะทำงาน/คณะบรรณาธิการ

2.1 นายปราโมทย์ ธรรมรัตน์	รองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยและวิชาการ สถาบันคั้นคว้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2.2 นางสาวมาลี ไตสกุล	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 2
2.3 นางสมลักษณ์ พรหมมีเนตร	หัวหน้ากลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
2.4 นายเจริญฤทธิ์ จันทร์เจริญ	หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและ กระบวนการเรียนรู้
2.5 นางอารี แห่งถาวร	หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การศึกษา เลขานุการคณะทำงาน

3. คณะทำงาน

3.1 นางสมลักษณ์	พรหมมีเนตร	หัวหน้าคณะทำงาน
3.2 นายเจริญฤทธิ์	จันทร์เจริญ	รองหัวหน้าคณะทำงาน
3.3 นางกนกวรรณ	เงินจันทร์	คณะทำงาน
3.4 นางกมลพร	พัฒนดำรงค์	คณะทำงาน
3.5 นางณัฐจิรา	อรรถสงเคราะห์	คณะทำงาน

3.6	นางณัฐวดี	ธีรสุข	คณะทำงาน
3.7	นางปิยะนาถ	สุขม่วง	คณะทำงาน
3.8	นางศศิพัฒน์	ไกรว่อง	คณะทำงาน
3.9	นางสาวณัฐพร	พุดิตานนท์	คณะทำงาน
3.10	นางสาวทัศนีย์	ประสันนาการ	คณะทำงาน
3.11	นางสาววรากร	ขวัญเมือง	คณะทำงาน
3.12	นางสาววันทนา	เลิศสินไทย	คณะทำงาน
3.13	นางสาวสโรชา	เนียมนก	คณะทำงาน
3.14	นางสิริอร	คงรอด	คณะทำงาน
3.15	นางสุรีย์พร	ปัญญาธนสานต์	คณะทำงาน
3.16	นางเอื้อมพร	หลอดแก้วทองแดง	คณะทำงาน
3.17	นายกฤษฎา	พรหมอินทร์	คณะทำงาน
3.18	นายเดชา	พลกันย์ม	คณะทำงาน
3.19	นายพงษ์เทพ	ทองคำพงษ์	คณะทำงาน
3.20	นายพิพัฒน์	ปิ่นจินดา	คณะทำงาน
3.21	นายมานิชญ์	ขุนทอง	คณะทำงาน
3.22	นายยุทธศิลป์	สิงคนิภา	คณะทำงาน
3.23	นายสมคิด	ขุนทองนุ่ม	คณะทำงาน
3.24	นายสาคร	อินทร์ชื่น	คณะทำงาน
3.25	นางอารี	แห่งถาวร	เลขานุการคณะทำงาน
3.26	นางสาวปรียชาติ	จันทไชติ	ผู้ช่วยเลขานุการคณะทำงาน
3.27	นางสาวณัฐวดี	เนตรแก้ว	ผู้ช่วยเลขานุการคณะทำงาน

ปีที่พิมพ์	ครั้งที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2552
	ครั้งที่ 2 พฤษภาคม พ.ศ.
เผยแพร่	ครั้งที่ 1 จำนวน 50 เล่ม
	ครั้งที่ 2 จำนวน 220 เล่ม